

09.05.2023

Asia/11

§ 92

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle valtuutettu Hilikka Ahteen toivomusponnosta koskien vammaisten lasten työssäkäyvien omaishoitajien vapaiden järjestämistä

HEL 2022-013960 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon valtuutettu Hilikka Ahteen toivomusponnosta koskien vammaisten lasten työssäkäyvien omaishoitajien vapaiden järjestämistä:

”Toivomusponnossa edellytetään selvitettävien keinoja, joilla taataan työssäkäyville vammaisten lasten omaishoitajille myös viikonloppuhoito, jotta lepo ja virkistäytyminen aidosti mahdollistuisivat.

Sosiaali- terveys- ja pelastuslautakunta toteaa, että omaishoitajat tekevät tärkeää työtä ja toimialan tavoitteena on järjestää omaishoitoperheille mahdollisimman hyvät palvelut.

Syksyllä 2021 sosiaali- ja terveyslautakunta vahvisti alle 65-vuotiaiden omaishoidon tuen vapaapäiviä korvaavan kodin ulkopuolella tapahtuvan tilapäishoidon palvelusetelien arvot 1.1.2022 alkaen. Palvelusetelien arvoa korotettiin 71,9–144,9 euroa palveluluokasta riippuen. Lisäksi lisättiin viides ympärivuorokautisen hoidon palveluluokka. Kotiin annettavan hoidon palvelusetelin arvon muutostarpeet on tiedostettu ja niitä arvioidaan vammaistyön tuotantotapa-analyysissä, jonka tulokset esitellään sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunnalle kesäkuussa 2023.

Helsingin kaupungin vammaistyölle on myönnetty Kestävän kasvun ohjelman rahoitusta vuosille 2023–2025 muun muassa tilapäishoidon kehittämiseen. Suunnittelussa tullaan hyödyntämään vammaistyön tuotantotapa-analyysin tuloksia, jotka lisäävät tietoa vammaispalvelujen kustannuksista, prosesseista, tuottajaohjauksesta ja asiakaskokemuksesta.

Omaishoitajien lakisääteisten vapaiden toteuttamisvaihtoehdot

Omaishoitajien lakisääteiset vapaat on tarkoitettu omaishoitajien jakamisen tukemiseen. Tavoitteena on, että vapaat järjestetään säännöllisesti ja suunnitelmallisesti huomioiden omaishoitoperheiden tarpeet ja toivomukset. Omaishoitajilla on oikeus lakisääteiseen vapaaseen kahdesta kolmeen vuorokautta kalenterikuukautta kohti niinä kuukausina, joina hänelle maksetaan omaishoidon tuen palkkiota. Omaishoitajat voivat itse päättää, minkä verran he käyttävät ansaitsemiaan vapaita.

Omaishoitoperheet saavat tietoa jaksamista tukevista palveluista vammaisten sosiaalityön omaishoidon tuen sosiaaliohjaajilta. Lisäksi uusille alle 65-vuotiaiden omaishoitajille järjestetään valmennuksia kaksi kertaa vuodessa. Valmennuksissa omaishoitajat saavat tietoa muun muassa lakisääteisestä vapaista ja niiden toteuttamisvaihtoehdoista.

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta toteaa, että lapsiperheet toivovat omaishoidon tuen vapaiden järjestämistä erityisesti viikonlopuille. Kaikille perheille ei aina pystytä järjestämään hoitoa viikonloppuisin, koska viikonloppuja on rajallinen määrä. Viikonloppuisin tilapäishoitoa järjestetään tasapuolisesti, mutta kaikkien toiveita ei aina pystytä toteuttamaan.

Vammaisten sosiaalityön omaishoidon tuessa tehdään omaishoitoperheiden kanssa hoito- ja palvelusuunnitelma, johon kirjataan, mitä hoitoa ja palvelua omaishoidettava henkilö tarvitsee ja miten hoito järjestetään silloin, kun omaishoitajalla on vapaapäivä.

Omaishoitajien lakisääteisten vapaapäivien toteuttamisvaihtoehdot ovat:

- sijaisomaishoito
- omaishoidon tuen vapaan toteuttaminen tuntikorvauksella
- alle 65-vuotiaiden omaishoidon tuen kotiin annettava hoito
- alle 65-vuotiaiden omaishoidon tuen vapaapäiviä korvaava kodin ulkopuolella tapahtuva tilapäishoito.

Omaishoitoperheet valitsevat edellä mainituista vaihtoehdoista heille sopivimman. Vaihtoehtoja voi myös yhdistellä. Työntekijä tukee perheelle parhaan mahdollisen vaihtoehdon järjestämisessä.

Sijaisomaishoito voidaan järjestää hoidettavan kotona tai sijaisomaishoitajan kotona. Omaishoitaja voi itse valita sijaisomaishoitajan, joka voi olla omainen tai muu läheinen. Sijaisomaishoitajan saaman palkkion määrä riippuu siitä, kuinka sitovaa hoitotyö on ja mihin hoitoisuusryhmään omaishoidettava kuuluu. Ympäri vuorokautista hoitoa korvaavan hoidon palkkio vuonna 2023 on 124,91 euroa vuorokaudessa ja ei-ympäri vuorokautista hoitoa korvaavan hoidon palkkio on 62,45 euroa vuorokaudessa. Sijaisomaishoitajan käyttö ei vaikuta omaishoitajan saaman palkkion määrään.

Jos omaishoidon tuen vapaapäivät toteutetaan tuntikorvauksella, omaishoitaja valitsee, hyväksyy ja palkkaa tehtävään soveltuvan tilapäisen hoitajan, joka ei ole perheenjäsen. Korvausta voidaan myöntää hoitajan palkkamenoihin 24 tai 36 tuntia kuukaudessa riippuen hoitajan vapaapäiväoikeuden määrästä. Tuntikorvausta voidaan maksaa myös yksityiselle palveluntuottajalle. Tuntikorvausta käytetään omaishoito-

perheissä vähän verrattuna muihin omaishoitajan lakisääteisten vapaiden aikaisen hoidon toteuttamisvaihtoehtoihin.

Alle 65-vuotiaiden omaishoidon tuen kotiin annettavaa hoitoa kaupungin hyväksymältä palveluntuottajalta myönnetään 24 tai 36 tuntia kuu-kaudessa omaishoidettavan hoitoisuusryhmästä riippuen. Alle 65-vuotiaiden omaishoidon tuen kotiin annettavan hoidon palveluntuottajista lapsille ja nuorille viikonlopuille ajoittuvaa hoitoa tarjosi tammikuussa 2023 palse.fi-sivuston mukaan 24 palveluntuottajaa.

Alle 65-vuotiaiden omaishoidon tuen vapaapäiviä korvaava kodin ulkopuolella tapahtuva tilapäishoito voidaan järjestää kaupungin omassa yksikössä, palveluseteliyksikössä tai ostopalveluyksikössä. Kaupungin omat yksiköt ovat ensisijaisia tilapäishoitopaikkoja. Lapsille soveltuvia yksiköitä kaupungilla on kolme. Kaupungin omissa yksiköissä viikonloppuihin ajoittuvat hoitajakset ovat usein toteutuneet omaisten toiveiden mukaisesti. Ensimmäinen hoitajakso viikonlopuille tai arkipäivälle on voinut toteutua tutustumiskäynnin jälkeen kahdesta neljään viikon sisällä. Palvelusetelillä tilapäishoidon palvelua lapsille tarjoavia Helsingin kaupungin hyväksymiä palveluntuottajia on kuusi.

Perheissä, joissa omaishoidettava on lapsi, voidaan käyttää myös kotiin vietävää vammaispalvelua. Se mahdollistaa lapsen kotona asumisen ja tukee vanhempia heidän hoitotyössään myös viikonloppuisin. Kyseessä on harkinnanvarainen, yksilölliseen harkintaan perustuva kotiin vietävä palvelu. Sitä myönnetään vammaispalvelulain 8 §:n mukaisena asiakkaan muuna tukipalveluna perheen kokonaistilanne huomioiden. Kotiin vietävä vammaispalvelu täydentää peruspalveluja silloin, kun peruspalvelut eivät ole riittävän kattavia vastaamaan perheen tarpeisiin.

Yhteenveto

Omaishoitajien lakisääteisten vapaiden toteuttamisvaihtoehtoja on useita. Omaishoitoperheet saavat niistä tietoa omaishoidon tuen sosiaaliohjaajilta sekä uusille omaishoitajille tarkoitettuista valmennuksista.

Omaishoidon tuen vapaapäiviä korvaavan kodin ulkopuolella tapahtuvan tilapäishoidon palvelusetelin arvoa korotettiin vuoden 2022 alusta. Tilapäishoitoa kehitetään vuosien 2023–2025 aikana Kestävän kasvun ohjelman puitteissa. Kotiin annettavan hoidon palvelusetelin arvon muutostarpeita arvioidaan vuoden 2023 aikana vammaistyön tuotantotapa-analysissä.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

09.05.2023

Asia/11

Riittävien ja monipuolisten omaishoidon tuen palvelujen turvaaminen on tärkeää, jotta omaishoidettava voi asua kotonaan ja omaishoitoperheet saavat riittävästi tukea jaksamiseensa ja hyvinvointiinsa.”

Esittelijä

sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Viivi Väänänen, toiminnansuunnittelija, puhelin: 310 42303
viivi.vaananen(a)hel.fi
Anu Purhonen, vs. vammaisten sosiaalityön päällikkö, puhelin: 310 89545
anu.purhonen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuutettu Hilikka Ahteen toivomusponsi
- 2 Lausunto 21.3.2023

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Lausunto on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kaupunginkanslia on pyytänyt sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunnan lausuntoa kaupunginhallitukselle valtuutettu Hilikka Ahteen toivomusponnosta koskien vammaisten lasten työssäkäyvien omaishoitajien vapaiden järjestämistä. Lausuntoa on pyydetty 31.5.2023 mennessä. Toivomusponnosta on pyydetty myös vammaisneuvoston lausunto.

Esittelijä

sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Viivi Väänänen, toiminnansuunnittelija, puhelin: 310 42303
viivi.vaananen(a)hel.fi
Anu Purhonen, vs. vammaisten sosiaalityön päällikkö, puhelin: 310 89545
anu.purhonen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuutettu Hilikka Ahteen toivomusponsi
- 2 Lausunto 21.3.2023

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

09.05.2023

Asia/11

Tiedoksi

Kanslia